

DIÓSD HÉJBAN

2025. augusztus

Diósd város ingyenes közéleti havilapja

XXXV. évfolyam 8. szám

**A szúnyogokról
és a szúnyoggyérítésről**

**Fiatalok a közösségért
– Ifjúsági önkormányzat
alakul Diósdon**

Diósvi Sváb Napok 2025

Zenes-táncos est, barackos vetélkedő, filmvetítés, előadás, díjatadás

Diósd Szent Gellért Napok

2025. szeptember 5–7.

Helyszín: Szent István tér, Gárdonyi-kert

Diósd Város Önkormányzata és a Kék Géza Művelődési Ház és Könyvtár szeretettel hívja és várja a diósdiaikat településünk ünnepi rendezvényére!

Szeptember 5., péntek

- 17.00 – Szomori Fiúk
- 18.00 – Virágos Diósdért Díj átadása
- 18.30 – Boroshordó csapra verése
- 18.50 – 22.00 – Szomori Fiúk

Szeptember 6., szombat

- 15.00 – A Német Nemzetiségi Önkormányzat műsora
- 20.00 – Hobo-koncert

2025. szeptember 7. vasárnap

- 14:30 – BrumiBandiBand (gyermekkoncert)
- 16:00 – At Szifue feat Dj Okina; vendégzenész: Mótyán Tibor, konga
- 17:30 – A Biggunz zenekar koncertje
- 19:00 – Metal-Funky-koncert
- 15 órától az Országzászlónál
- VI. MiDió Mesés Séta – a Diósd Vadvirág Tanösvény megnyitója és bejárása

Ingyenes kísérő programok szeptember 7-én
Játszóház, ugrálóvár, arcfestés, lufihajtogatás a Gárdonyi-kertben

A rendezvény főszervezője Diósd Város Önkormányzata és a Kék Géza Művelődési Ház és Könyvtár.
Minden program ingyenesen látogatható.
A szervező a műsorváltozás jogát fenntartja!

Tartalom

► FÓKUSZBAN

Diósi Szent Gellért Napok 2

► KÖZÉRDEKŰ

Fiatalok a közösségért – Ifjúsági önkormányzat alakul Diósdon 4

Játszótér-felújítás 4

Útfelújítás 4

Babacsomag-átadás 4

Tanösvénymegnyitó és mesés séta 5

Folytatódik a közös munka 5

Tekerés, piknik és egyeztetés 6

Zsűrizték a konyhakerteket 6

Ülésezett a képviselő-testület 7

A szűnyogokról és a szűnyoggyérítésről 8

► KRÓNIKA, CIVILEK

Diósi Sváb Napok 2025 10

Tiszta sváb – felkavaró dokumentumfilm a közösségi házban 11

Szamáky György kapta az idén a Natta Antal Díjat 11

Sváb találkozó Soroksáron 12

Az ulmi dereglye 12

Így házasodtak a diósiak 12

Egy élménydús hét az Erzsébet-táborban 13

Diósi iskolások Zánkán 13

Sikeress szereplés 14

Hittantábor Szobon 14

Molnárfecsi 15

► MOZAIK

A török hódoltság 16

Előadás az Apponyi utcáról és a névadóról 18

Ingatlanhírek 18

Molnárfecsi

E lapszámunk kézbevételekor lassan véget ér a csillagászati nyár, a kisgyermekes családok már az iskolatáska és a tanszerek előkészítésével foglalkoznak. A globális felmelegedést kísérő, eddig csak távoli vidékekre jellemző természeti csapások sajnos már lokálisan is jelentkeznek: durva, nagy károkat okozó viharokkal, villámárvizekkel kellett megküzdeniük magyarországi településeknek is. Szerencsére Diósdon „csak” a szűnyoginvázió jelentett problémát a nyáron – adott esetben persze ez is nagyon kellemetlen tud lenni. A „Diósd Ökosan” programsorozat kapcsán született, Szűnyogokról és a szűnyoggyérítésről című írásunk alapos áttekintést nyújt a kérdéskörrel.

Az említett rovarok sem tántoríthatták el azokat, akik szabadtéri rendezvényeken kívántak kapcsolódni az elmúlt időszakban. A Kápolnakerti Zenés Estéken színvonalas zenekarok muzsikáltak, a Körúti Színház társulata idei diósi szabadtéri nyári évadában, új helyszínen, a megszokott két előadáson túl egy ráadásdarabot is vállalva szórakoztatta a közönséget. Augusztus 9-én a Diósi Sváb Napok zenés estjén a törökbálinti Grosstullwaller Musikanten együttes garantálta a jó hangulatot a Kápolnakertben – a rendezvény második napján „barackos” gyermekprogram, a svábság sorsát bemutató filmvetítés, előadás és díjátadó ünnepség várta az érdeklődőket. Lapzártánk után, nemzeti ünnepünk előestéjén a budapesti Nemzeti Színház és a beregszászi színház közös sikerdarabját, Örkény István Tóték című drámáját tekintheti meg a közönség a felső kőbányában.

Szeptemberben rendezzük meg a Szent Gellért Napokat, városunk hagyományos ünnepi rendezvényét (az előzetes program az újság 2. oldalán olvasható), melynek szeptember 7-i programjára, Diósd természetvédelmi tanösvényének megnyitójára és az ösvény bejárására invitálja az érdeklődőket az önkormányzat és egy helyi egyesület (5. oldal). A pályázati támogatás segítségével megvalósult Vadvirág Tanösvény hét állomása – a természet, kultúrtörténet, geológia hármaskör mentén rajzolja szép ívet – az Országzászlótól indul és mintegy három kilométeres sétaúttal ugyanoda érkezik vissza.

Nem kétséges, hogy a tanösvény népszerű lesz a hozzánk látogatók és a helyiek, különösen a fiatalok körében – utóbbiak környezet- és természettudatos gondolkodását érzékletesen mutatja be Molnárfecsi című riportunk, amely egy törött szárnyú molnárfecske megmentését kíséri nyomon.

K. Z.

Fiatalok a közösségért – Ifjúsági önkormányzat alakul Diósdon

Pályázati felhívás jelet meg a közel-múltban az önkormányzat hivatalos portálján a diósdai fiatalok számára. Az Ifjúsági, Szociális és Sportügyekért Felelős Bizottság elnöke, Vidnyánszky Ádám által kezdeményezett pályázat célja, hogy a közelet iránt érdeklődőket bevonja a hamarosan megalakuló Diósdai Ifjúsági Önkormányzat munkájába, ezzel felkészüljenek a társadalmi szerepvállalásra. Az önkormányzat fórumot biztosít számukra, hogy véleményüket és javaslatukat közvet-

lenül megoszthassák kortársaikkal és településünk közvéleményével. A megalakuló testület véleményezői, javaslattételi joggal rendelkezik majd, amely elősegíti a fiatalok érdekeinek érvényesülését a városi ügyekben, valamint a helyi ifjúsági élet fellendítését.

A pályázatra az általános iskola 8. évfolyamától a gimnázium (középiskola) utolsó évfolyamáig, Diósdon élő vagy diósdai oktatási intézményhez kötődő fiatalok jelentkezését várták július 15-től augusztus 15-ig,

akik vállalják a képviselői munkában való aktív részvételt. A jelentkezőknek személyes portfóliót (önéletrajz, motivációs levél, konkrét javaslatok), kampányvideót és hozzájáruló nyilatkozatot kellett csatolniuk pályázati anyagukhoz.

A pályázók augusztus 15–20. között egy online tesztet töltenek ki, majd azt követően, augusztus 28-ig születik döntés a pályázat eredményéről. A Diósdai Ifjúsági Önkormányzat várhatóan 2025 szeptemberében alakul meg. ■

Játszótér-felújítás

Befejeződött a Duna utcai játszótér felújítása. A Városgazda Kft. által szervezett és részben végzett megújítás nagyon időszerű volt, hiszen a mostani játékok több évtizede szolgálták már a környék gyermekeit.

A népszerű, de már elhasználódott játékokat, játszótéri bútorokat lecserélték, és rendbe tették a játszótér környezetét. A munka során ütőcsillapító gumilappal ellátott csúszdás kistornyot és fészekhintát, valamint homokozót építettek be, amely fölé napvitorla is került. ■

Babacsomag-átadás

A képviselő-testület tavaly december 12-i havi soros ülésén – dr. Kósi Brigitta alpolgármester javaslatára – úgy döntött, hogy 20 ezer forint értékben „Diósdai babacsomagot” juttat annak a családnak, ahol az újszülött Diósd városban bejelentett lakóhellyel rendelkezik.

Útfelújítás

Augusztus 9-én útfelújítási munkák kezdődtek a Homokbánya–Völgy–Petőfi Sándor utca kereszteződésében, rövid időn belül pedig a Petőfi Sándor utca többi részén is kijavítják az útburkolati hibákat. ■

„Sok örömteli pillanat van egy település életében. Az egyik ilyen, amikor egy új életet köszönthetünk Diósdon” – írta közösségi oldalán Dizseri András polgármester annak apropóján, hogy dr. Kósi Brigitta alpolgármesterrel együtt július hónapban is számos szülőnek adtak át csomagot. ■

Tanösvénymegnyitó és mesés séta

Diósd Város Önkormányzata és a MiDió Egyesület tisztelettel meghívja az érdeklődőket Diósd természetvédelmi tanösvényének megnyitójára és az ösvény bejárására, mely a VI. MiDió Mesés Séta is egyben. A program szeptember 7-én, vasárnap délután 15 órakor kezdődik az Országzászlónál (gyülekező 14.30-tól).

A MiDió Egyesület immár hatodik alkalommal szervezi meg szeptember elején helytörténeti sétáját. A rendezvény célja kettős: egyrészt közelebb hozni egymáshoz a diósdieket, másrészt megismertetni velük szűkebb környezetük, Diósd múltját. Nem véletlen az egyesület Tamási Árontól kölcsönzött mottója sem: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

Idén rendhagyó lesz a program, aminek oka, hogy tavaly decemberben Diósd Város Önkormányzat Környezetvédelmi Bizottságával összefogva elindultak és sikeresen szerepeltek a MOL – Új Európa Alapítvány által kiírt Zöld Oázis pályázaton, vállalva egy természetvédelmi tanösvény létrehozását. A Vadvirág Tanösvény hét állomása – szép ívet rajzolva a természet, kultúrtörténet, geológia hármastémakör mentén – az Országzászlótól indul és mintegy három kilométeres sétaúttal ugyanoda érkezik vissza. Az állomások városunk számos kultúr-

történeti és természetvédelmi szempontból jelentős pontját érintik.

Ez évben tehát az Országzászlóhoz várják az érdeklődőket. Itt kerül sor 15 órakor a tanösvény megnyitójára és átadására, majd innen indul annak bejárása Péter Szilvia idegenvezető, a Környezetvédelmi Bizottság elnökének vezetésével.

Fontos információk:

- Találkozó 14.30 órától az Országzászló játszótérnél; a program 15 órakor kezdődik a megnyitóval.
- Aki autóval érkezik, az Ország-

zászló környéki utcákban tud parkolni (figyelemmel a szabályos parkolásra).

- A túra útvonala idén nem járható babakocsival, a legkisebbeket hordozókendőben tudják magukkal hozni a kisgyermekes családok. Igény szerint a séta idejére (3 éves korig) hordozási eszközt biztosít Erdei-Kiss Éva hordozási tanácsadó a gyermekekkel érkező családoknak.
- Vizes kulacsról és jó idő esetén napsapkáról senki ne feledkezzen meg! Fontos a kényelmes öltözködés, sport- vagy túracipő. Idén nem városi sétára, hanem erdei túrára készülünk!

Mivel idén szeptember első vasárnapja egybeesik a Szent Gellért Napok programjával, a VI. MiDió Mesés Séta is a városi rendezvények része. A séta az Országzászlóhoz érkezik vissza, ezt követően a résztvevők a Gárdonyi-kertben tudnak bekapcsolódni a városi rendezvény programjába, ahol 19 óráig szeretettel várja a gyerekeket a Círóka játszótérhez Keményné Pap Szilvivel.

További információk a VI. MiDió Mesés Séta Facebook-eseményénél olvashatók!

Mindenkit szeretettel vár:

Diósd Város Önkormányzat Környezetvédelmi Bizottsága és a MiDió Egyesület!

Folytatódik a közös munka

A Gárdonyi-kert megújításában döntő szerepet vállaló, Magyar Gyula nevét viselő középiskola szakértő tanárai és diákjai Diósdra jöttek, hogy a kertet felmérve elkészítsék terveiket, amelyeket véleményezésre a város polgárai elé tárunk az ősz elején. Izgalmas időszaknak nézünk elébe! Tervünk, hogy Magyar Gyula emléke, Diósdért végzett munkássága és neve ne veszen feledésbe, mi több, széles körben ismert legyen.

Király Ferenc,
a Községi Terek Kialakításáért
és Fejlesztéséért Felelős
Bizottság elnöke

Tekerés, piknik és egyeztetés

Július 5-én 10 km-es kerékpáros túrára, majd ezt követően az érdi Papi Földeken batyus piknikre hívta a környékelieket az Érd Körbe Egyesület. Mint a programon részt vevő Dizseri András polgármester hírt adott róla közösségi oldalán, a hőség ellenére több mint öt-

venen pattantak kerékpárra szombat délután, hogy egy jót tekerjenek, Érdet, Diósdot és Budafok-Tétényt is érintve. Az Érd Körbe Egyesülettől Csengeri Attila érdi önkormányzati képviselőt, diósdai részről Péter Szilviát, a Környezetvédelmi Bizottság elnökét illeti di-

cséret a szervezésért; az eseményen több diósdai képviselő és külső bizottsági tag is részt vett.

Dizseri András posztjában megjegyezte: a program során lehetőség nyílt beszélgetésre a települések kerékpáros átjárhatóságával kapcsolatban. Csőzik László polgármesterrel és a jelenlévő településvezetőkkel megállapodtak abban, hogy ősszel egyeztetést tartanak arról, hogyan lehetne összehangoltan fejleszteni a térséget a jobb kerékpározási lehetőségek megvalósítása érdekében. ■

Zsúrizték a konyhakerteket

Mint arról a Diósdhéjban májusi számában (10–11. oldal) beszámoltunk, városunk is csatlakozott „A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei elnevezésű országos programhoz. Augusztus 1-jén megtörtént a zsűrizés, amely igazi élmény volt – minden kert tele volt szeretettel, kreativitással és természetes megoldásokkal. Vegyszermentes paradicsomok, zöldségek, illatos fűszerek és szorgos kezek munkája mindenhol – öröm volt látni, mennyien gondozzák szívvel-lélekkel a kertjüket.

Köszönet a jelentkezőknek és a zsűritagoknak! Eredményhirdetés a Szent Gellért Napokon.

Péter Szilvia,
a Környezetvédelmi Bizottság
elnöke

Ülésezett a képviselő-testület

Július 24-én rendkívüli ülést tartott Diósd Város Önkormányzat Képviselő-testülete. A tanácskozáson 6 napirendi pontot tárgyaltak meg a képviselők.

- A háziorvosokra és védőnőkre vonatkozó adóalap mentességi határának növeléséről szóló előterjesztést a testület vita nélkül, egyhangúlag fogadta el.

- A második napirendi pontban tárgyalt, a szabadidős járőrszolgálat 2024. évi támogatásáról szóló szerződés módosítása kapcsán Dizseri András polgármester emlékeztetett: egy tavalyi évre szóló, megmaradt támogatási összegről van szó, amelynek idei felhasználásához képviselő-testületi döntés szükséges. A testület vita nélkül, egyhangúlag elfogadta az előterjesztést.

- Harmadik napirendi pontként a testület tárgyalta az iskolai konténerek kihelyezését, valamint klímák beszerelését. Czimer Ferenc (Diósdiaiak a Városért Egyesület – Otthonunk Diósd Egyesület) ennek kapcsán feltette a kérdést: pontosan hány diósdai gyermek jár az iskolába, és milyen többletköltséggel jár ez? Dizseri András polgármester közölte: tájékoztatást kért az intézményvezetőtől, hogy biztosan indokolt-e a konténerek kihelyezése, aki ezt megerősítette. Hozzátette: a cél, hogy minél több diósdai gyermek járjon a diósdai intézményekbe. Dr. Szabó Ferenc jegyző a többletköltségekről szólva közölte: ezek állami feladatok, így nem jár semmilyen költséggel a város számára. Spéth Géza (Diósdiaiak a Városért Egyesület – Otthonunk Diósd Egyesület) úgy vélekedett: nem gond a konténerek kihelyezése, mivel így az iskolabővítésre beadott pályázaton nagyobb esély lesz a sikerre. A testület egy tartózkodás mellett elfogadta az előterjesztést.

- A védőnői feladatellátáshoz kapcsolódó ingatlant érintő költségek megosztásáról és viseléséről szóló előterjesztésről szólva Dizseri András közölte: megállapodtak a Dél-budai Centrumkórházzal, így a kórház január 1-jéig visszamenőleg átveszi a feladatok ellátását. A testület vita nélkül, egyhangúlag fogadta el az előterjesztést.

- A SKID Síiskola Kft.-vel kötött bérleti szerződés módosításáról szóló napirendi pont kapcsán Makádi Anna (Élhetőbb Diósdért Egyesület) azt kérte: a módosított szerződésben jelöljék, hogy a bérlő a 200 ezer forint bérleti díjat havonta fizeti. Dr. Szabó Ferenc jegyző tájékoztatása szerint a korábbi nagyon alacsony bérleti díj oka az volt, hogy a kft. vállalta a diósdai gyerekek kedvezményes táboroztatását is. Hozzátette: a bérleti díjba ugyanakkor adózási és számviteli szabályok miatt nem szerencsés ilyen támogatási formákat belekeverni. Ha a jövőben felmerül, hogy a diósdai gyerekek táboroztatásához szeretnének támogatást kérni, akkor arról külön dönthet a testület. A testület egyhangúlag elfogadta az előterjesztést.

- Utolsó napirendi pontként tárgyalták a képviselők a Diósdai Sportcentrum üzemeltetéséről szóló előterjesztést. Mivel a pályázatra nem érkezett be érvényes ajánlat, ezért a javaslat szerint a Sportcentrum üzemeltetését a Diósdai Városgazda Kft. veszi át. Makádi Anna feltette a kérdést: tudható-e az üzemeltetés költsége, illetve a város civil szervezetei is használhat-

ják-e a komplexumot. Dizseri András polgármester közölte: a legfontosabb, hogy a gyerekek sportolása folytathasson a sportpálya területén. A komplexum rendelkezésre bocsátását a Városgazda Kft. fogja intézni. Hozzátette: nagyon szomorú az egész történet, de az eddigi rossz gyakorlat nem mehetett tovább, különös tekintettel a Diósdai Sportcentrum önkormányzattal szemben fennálló jelentős adósságára.

Dr. Szabó Ferenc jegyző tájékoztatása szerint, mivel önkormányzati vagyonról beszélünk, az nem maradhat üzemeltető nélkül. A változtatással az önkormányzat, pontosabban a Városgazda bevétele lesz a bérlők és pályahasználók által befizetett díj. Hozzátette: bízna benne, hogy a Városgazda új bérlőket is talál.

Czimer Ferenc feltette a kérdést: a pályázatban szereplő hárommillió havi díjról ki döntött? Úgy vélte, érdemes megfontolni egy új pályázat kiírását, mérsékeltebb díjjal, illetve felvetette, hogy a Városgazda el tudja-e látni ezt a feladatot. Dr. Szabó Ferenc hozzátette: a korábbi, évekkel ezelőtti pályázati kiírásból indultak ki.

Vidnyánszky Ádám (Pro Civitate – A Városért Egyesület) aláhúzta: azért sem célszerű kiírni új pályázatot, mert kezdődik a szezon, az új pályázat viszont instabilitáshoz vezetne. Hozzátette: dolgozott a fejlesztéseken, egyeztetett az MLSZ-szel a lehetséges pályázati lehetőségekről. Mint mondta: a műfüves pálya felújítását és a klubház karbantartását is szeret-

nék elvégezni. Emlékeztetett: a DTC tavaly már nem tudott elindulni a bajnokságokban, így a Sasfiókák és a Fogócska átvette a sportolókat. A Városgazda már velük fog megállapodni.

A testület egy tartózkodás mellett elfogadta az előterjesztést.

A szúnyogokról és a szúnyoggyérítésről

Július 8-án Diósdon járt dr. Soltész Zoltán entomológus, a HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont tudományos munkatársa, aki a hazai és idegenhonos csípőszúnyogokról tartott előadást a „Diósd Ökosan” programsorozat keretein belül. Jelen írásban röviden összefoglaljuk az előadás tartalmát, illetve kicsit kiegészítjük az ott elhangzott információkat. Azaz, rövid helyzetjelentés következik arról, hogy hányadán is állunk a szúnyogokkal és a szúnyoggyérítéssel településünkön?

A szúnyogokról dióhéjban

A július 8-i előadáson megtudhattuk Soltész Zoltántól, hogy hazánkban összesen 53 csípőszúnyog-fajjal futtatunk össze, melyből 50 őshonosnak tekinthető, míg 3 a közelmúltban érkezett idegenhonos faunaelem. Ha az 53-féle csípőszúnyog önmagában nem lenne elég, kiderült az is, hogy többen közülük az emberre és háziállatainkra nézve problémás kórokozókat/parazitákat is tudnak terjesztani. Ilyenek például a Nyugat-nílusi vagy az Usutu vírusok, illetve a bőrféreg (Dirofilaria repens). Ezek már stabilan jelen vannak hazánkban, és a honos, illetve idegenhonos szúnyogok is részt tudnak venni a terjesztésükben. Járványos mértékű megjelenésüket itthon egyelőre nem tapasztalták, a bőrféreg pedig inkább a házi kedvenceinket veszélyezteti. Emellett néha, eseti jelleggel, behurcolásra kerül egy-egy egzotikusabb kórokozó is, mint pl. a Chikungunya vagy Dengue („csont-

törő”) lázak kórokozói, melyek problémát itthon még szintén nem okoznak, ugyanakkor a már jelenlévő idegenhonos szúnyogfajok képesek lehetnek tovább terjesztani ezen betegségeket.

Sajnos nem kizárt, hogy a klímaváltozás kedvezhet az idegenhonos szúnyogfajok, és ezzel részben összefüggésben az említett egzotikus kórokozók terjedésének is, ugyanakkor járványok kitörésétől egyelőre nem érdemes tartanunk. Az ázsiai tigrisszúnyog (Aedes albopictus) az egyik leggyakoribb betegségeket terjesztani képes szúnyogfaj, és már Magyarország nagyobb részén stabilan jelen van; az elmúlt években itt, Diósdon is nagyon gyakorinak számít (utóbbi saját megfigyelés). Az ázsiai tigrisszúnyog fennmaradásának/terjedésének kifejezetten kedvez a városias környezet, így nem meglepő módon elsősorban a nagyobb városokban, illetve azok környezetében találkozhatunk vele. Az Ökológiai Kutatóközpont üzemelteti az ún. szúnyogmonitor projektet (<https://szunygomonitor.hu>), ami amellet, hogy hiteles tájékoztatást nyújt az idegenhonos szúnyogokról és a különböző, szúnyogok által terjesztett betegségekről, igyekszik nyomon követni az idegenhonos fajok magyarországi elterjedését is, illetve az idegenhonos szúnyogokat és a szúnyoggyérítési módszereket célzó kutatómunkát is végez.

Védekezési módszerek és praktikák

Az előadáson érintettük a szúnyogok elleni védekezés kérdését is. Nem

könnyű téma, mert nagyon sok téves információ kering ezzel kapcsolatban az interneten. Mindenki szeretné a lehető legkíméletesebb módon távortartani magától a szúnyogokat. A gazdaságokban és az interneten szúnyogriasztó készítmények és kütyük széles tárházát lehet beszerezni, azonban jobb tisztában lenni azzal, hogy ezen praktikáknak és termékeknek sok esetben semmilyen tudományos alapja nincs, hitelt érdemlő módon senki nem igazolta még szúnyogriasztó hatásukat. Az igazán hatásos vegyületeket nagyjából egy kezünkön meg tudjuk számolni. A leghatékonyabb repellens (taszítószer) még mindig a DEET, ami viszont sajnos bőrön át is

képes felszívódni, így gyakrabban léphet fel használata során bőrirritáció, illetve nem mindenkinek a szervezete tolerálja jól a hatóanyagot. A pikaridin és etil-butil-acetil-aminopropionát tartalmú készítmények már jobban tolerálhatóak az emberi szervezet számára, ugyanakkor hatékonyságuk elmarad a DEET-től. Természetes eredetű vegyület a citriodiol, így gyerekeknek ajánlott készítményekben is gyakran ez van. Ugyanakkor sajnos ez tekinthető a legkevésbé hatékony riasztószernek, habár ennek még van igazolt repellens hatása!

Innentől kezdve más készítménnyel nem nagyon érdemes kísérletezni. Bár ismert, hogy számos növényi il-

lóolajnak, illetve illóolaj-komponensnek lehet repellens hatása különböző ízeltlábúak esetén, ezek leggyakrabban csak Petri-csészében működnek, élesben alkalmazva jelentősen elmarad a hatásuk a korábban felsorolt repellensekéthöz, vagy esetleg teljesen hatástalanok. Ugyancsak teljesen értelmetlen muskátli és egyéb szagos növényeket elhelyeznünk a környezetünkben, ha a szúnyogok távoltartása a cél. Az ilyen növények nem fogják megakadályozni, hogy a szúnyogok berepüljenek otthonunkba, de az említett növényekre valószínűleg tényleg nem fognak rászállni (ránk viszont annál inkább). A különböző színek sem nagyon izgatják a szúnyogokat, tehát nem érdemes felülni az olyan ajánlásoknak, hogy fessük kékre a házunkat csak azért, mert „állítólag” az majd távol tartja a vérszívókat és legyeket. A különböző ultrahangos riasztókat is eldobhatjuk, mert feltehetően teljesen hatástalanok, ami nem meglepő, hiszen mind a mai napig egyetlen kutatónak sem sikerült olyan hangfrekvenciát azonosítani, ami tényleg hatékony repellens hatást fejtene ki, miközben az emberi fület nem zavarja. De ha létezik is ilyen hang, az is feltehetően fajspecifikus, ami azt jelenti, hogy csak egy-egy faj vagy fajok egy szűk köre lenne képes reagálni rá, amivel szintén nem lennének sokkal beljebb, tekintve, hogy csak Magyarországon 53-féle csípőszúnyog fordul elő. UV-fényt kibocsátó rovarcsalagató lámpákat bevethetünk a szúnyogok ellen, csak sajnos az ilyen elven működő eszközök nem csak a szúnyogokat vonzzák magukhoz, hanem sok más egyéb rovar is megsütnek mellettük.

Mit tehetünk hát akkor a szúnyogok ellen?

A szúnyogfogyasztó élőlények támogatása mindenképpen hasznos. Bár a fecskék is esznek szúnyogokat, azoknál hatékonyabb szúnyoggyérítők a denevérek, részben mivel ugyanakkor repülnek napnyugta után, mint a legtöbb szúnyog. Leghatékonyabban viszont úgy tudjuk elejét venni a szúnyoginvázióknak, ha közvetlen környe-

zetünket tüzetesen átvizsgáljuk és felszámoljuk az összes pangóvizet. A szúnyogok nagyon kevés vízben is képesek kifejlődni, így egy eldobott üdítősdoboz is tud komoly szúnyogkeltetőként funkcionálni, ha megáll benne egy kis esővíz. Az itatók vizét cseréljük néhány naponta (egyes szúnyogok akár egy hét alatt is képesek kifejlődni), a kerti tóba pedig telepíthetünk halakat, amik előszeretettel fogyasztják a szúnyoglárvát. A nagyobb esővízgyűjtőket fedjük le, vagy ha nincs erre lehetőség (pl. szökőkút esetén), akkor valamilyen módon kezeljük a vizüket. Erre a célra többféle tablettát is beszerezhetünk. A környezetkímélőbb verzió a *Bacillus thuringiensis* ssp. *israelensis* baktérium toxinját (Bt vagy Bti toxin) tartalmazza, mely bejutva a vízben fejlődő rovarlárvák emésztőrendszerébe, nagyjából szelektíven csak a szúnyoglárvákat pusztítja el. Más szervezetre nem veszélyes, illetve hamar le is bomlik. Ez a módszer a biológiai szúnyoggyérítés alapja, ugyanakkor érdemes tudni, hogy a Bti toxinnak a már bebábozódott vagy kifejlődött szúnyogokra semmiféle hatása nincsen! A kevésbé környezetkímélő tabletták jellemzően S-metoprén hatóanyagot tartalmaznak, ami a rovarok hormonháztartásába babrál bele, melynek az lesz a következménye, hogy az adott ízeltlábú lárvája nem lesz képes kifejlődni. Az S-metoprén hatóanyag szintén csak a szúnyoglárvák ellen vethető be, viszont minden más vízi szervezetre is kifejezetten veszélyes, továbbá az így kezelt esővízzel nem ajánlott emberi fogyasztásra szánt növények öntözése sem. A tabletták beszerzése előtt mindenképpen tájékozódjunk, mert különböző márkaneveken vannak kereskedelmi forgalomban!

Gyérítés ún. csípésszámlálás alapján

Habár erre az előadás során már nem tértünk ki, a teljesség kedvéért meg kell említenem a hagyományos, kémiai gyérítési módszert, melyre hazánkban 2007-óta kizárólag csak a deltametrin (idegi ingerületvezetést gátló hatóanyag) engedélyezett. Ezt a módszert számos kritika érte az elmúlt években, lévén egyáltalán nem szelektív, ráadásul rágcsálókön végzett vizsgálatok során felmerült, hogy a hatóanyag melegvérű élőlényekre sem teljesen veszélytelen. A módszert csak végszükség esetén, a szúnyogokkal összefüggésbe hozható betegségek járványos mértékű szaporodásakor szabadna alkalmazni, ugyanakkor az elmúlt években a metrendszerű alkalmazása volt jellemző (az egész országban). Egyes helyeken a hazai szúnyogpopulációkból is kimutatták már a hatóanyaggal szembeni rezisztenciát kódoló gén megjelenését. Ezért nem kizárt, hogy mostanra a kezelések hatékonysága már elmarad a korábbi hatékonyságtól, ami azért probléma, mert így járványhelyzet esetén sem tudnánk megfelelő hatékonysággal alkalmazni a szúnyogok, illetve a járvány megfékezésére. A deltametrinnel végzett kezelések viszont biztosan hatalmas környezeti terhet rónak a helyi élővilágra, lévén, hogy válogatás nélkül tizedelik a sokszor hasznos ízeltlábúakat is. Ennélfogva a deltametrinnel végzett kezelések minimumra való csökkentésére lenne szükség. Idén Díósdon már az ún. csípésszámlálás alapján lett megrendelve a szúnyoggyérítés, melyet végül július 15-én késő este tudtak elvégezni. A kezelés hatékonyságát rovarcsapdák segítségével, tudományosan megalapozott módszerekkel értékeljük. Az így gyűjtött adatok feldolgozás alatt vannak. Reményeink szerint a vizsgálat kiértékelésével objektívebb módon tudunk a jövőben a gyérítés szükségességéről dönteni, ugyanakkor, ha a körülmények engedik, törekedni szeretnénk a kémiai gyérítés teljes kivezetésére.

Dr. Mezőfi László

nővényorvos, kutató ökológus,
a Környezetvédelmi Bizottság
külsős bizottsági tagja

Diósd Sváb Napok 2025

Zenés-táncos est, barackos vetélkedő, filmvetítés, előadás, díjátadás

A tavalyi évhez hasonlóan idén is augusztus második hétvégéjén rendezte meg a Diósd Német Nemzetiségi Önkormányzat (DNNÖ) – immár 5. alkalommal – a Diósd Sváb Napok programsorozatát. A rekkenő hőség és a nyári szabadságolás ellenére most is igen sokan jöttek el erre a különleges hangulatú rendezvényre.

A kiállítás egy részlete a közösségi házban

A program első napján, augusztus 9-én szombaton a törökbálinti Gross-turwaller Musikanten Német Nemzetiségi Hagyományörző Zenei Egyesület fúvószenekara gondoskodott a szó szoros értelmében vérpezsdítő, valódi sváb zenéről; közreműködésükkel igazi gazi utcabálhangulat kerekedett a Kápolnakert árnyas fái alatt. A DNNÖ finom virslivel, mustárral, kenyérral és frissen csapolt sörrel kedveskedett a 18 éven felüli vendégeknek, a gyerekeket pedig málnaszörp és almaspricc várta.

Rendezvényünk második napján, vasárnap kulturális és ismeretterjesztő program várt a résztvevőkre.

Délután háromtól A barack útja címmel szervezett játékos vetélkedőt a gyerekek számára a diósd Német Hagyományörző Egyesület, majd négy órakor kezdődött a közösségi házban Sós Ágnes Tiszta sváb című filmjének vetítése.

Azt követően dr. Ritter György történész-levéltáros tartott vetített képes előadást több évtizedes kutatásai alapján a svábok második világháború utáni meghurcoltatásáról és mindennapi életükről. A magyarországi németek második világháború utáni sorsa széttöredezett. Körülbelül 200 ezer német került a szövetségesek megszállási övezetébe, s ugyanennyien maradtak hazájukban. Szinte nem volt olyan család, amelynek rokonát ne üzték volna el, s nem volt olyan előzőtt, akinek ne maradtak volna itthon hozzátartozói. A történész előadásában

Ritter György történész, levéltáros

162 életinterjú alapján utóbbiak sorsát próbálta meg rekonstruálni, többek életútján részletesen is bemutatva.

A kétnapos program a Natta Antal Díj ünnepélyes átadásával és baráti beszélgetéssel zárult. A díjat ez évben Szamák Györgynek ítélte oda a DNNÖ, az elismerést Mihalek Tamás, önkormányzatunk elnöke adta át.

Köszönetet mondunk mindazon személyeknek és szervezeteknek, akik/amelyek önzetlen segítségével a rendezvény nem jöhetett volna létre: a diósd Német Hagyományörző Egyesületnek (Bogó László elnöknek és az egyesület segítő tagjainak), a város vezetésének, a Kék Géza Művelődési Ház és Könyvtárnak, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek és a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának.

Zsidákovits Etelka
DNNÖ

Sör, virsli, almaspricc és jó hangulat a Kápolnakertben

Tiszta sváb – felkavaró dokumentumfilm a közösségi házban

A solymáron élő Sós Ágnes Tiszta sváb című dokumentumfilmje – melynek szakmai konzulense Ritter György történész-levéltáros volt – igyekszik átfogó képet nyújtani a magyarországi németiség történetéről, a szülőföldről való elűzésről, a ki- és áttelepítésekről, a szovjetunióbeli kényszermunkáról. A forgatókönyv szerint sváb származásukra büszke fiatalok keresik fel nagyszüleiket, dédszüleiket, a szomszéd vagy ismerős idős embereket, kérve őket, hogy meséljenek a gyökereikről, gyerekkorukról, majd a felnőtt életüket meghatározó eseményekről.

A mintegy 40 településén forgatott, több mint 100 órányi nyersanyagot feldolgozó alkotás mindennapi tevékenységek között – ebéd, süteménykészítés vagy épp disznótúr – folytatott könnyed beszélgetésekkel indul, ahogyan azonban egyre mélyebbre merülnek az interjúalanyok az emlékekben, gyakran már nemcsak az adatközlők, de az őket hallgató fiatalok is küzdenek a könnyeikkel. Ahogyan tér- és időutazásuk során az unokák felderítik a történelem számukra eddig ismeretlen tényeit, egészen pontosan a magyarországi németiség történetét, egyre nyilvánvalóbbá válik számukra az

A résztvevők nagy tetszéssel fogadták a filmet

elhallgatás veszélye: az, hogy a félelem félelmet, a gyűlölet gyűlöletet táplál, rombolja az emberi kapcsolatokat, soha be nem gyógyuló sebeket okozva.

A vetítés után véleményt kértünk a filmről néhány résztvevőtől.

Oderszky László, a Diósdai Német Nemzetiségi Önkormányzat korábbi elnöke: „Megrázó alkotás, kiváló összegzés. Mellettem több idős ember megszólalt a film alatt: valóban így történt, itt, Diósdon is.”

Mihalek Tamás, a Diósdai Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke: „Sajnos az iskolai történelemórákon nem esik szó ezekről a dolgokról ilyen részletességgel. Ezért nagy az érintett családok szerepe: amíg lehet, át kell adni a következő generációnak a még meglévő emlékeket, ismereteket. Ha nem tesszük meg, végleg elvesznek.”

Paszternák Lászlóné, a Diósdai Német Nemzetiségi Önkormányzat első elnöke: „Én végigsírtam a filmet, mert feljöttek az emlékeim. Diósdon ugyanígy történt. Szinte hallottam a nagymamám hangját, ugyanezeket a dolgokat mesélte el, zárt ajtó mellett, halkan, hogy senki meg ne hallja.”

Dizseri András polgármester: „Megdöbbenő és felkavaró filmet láthattunk. Ilyenkor döbbenünk rá, hogy egy-egy hétköznapi probléma, aminek az adott pillanatban nagyobb jelentőséget tulajdonítunk, mennyire jelentéktelennek tűnik például ahhoz képest, ami a svábsággal történt. A mi feladatunk, hogy a történeteket a következő generációnak is bemutassuk. És a történelemkönyveket ilyen programokkal, eseményekkel is ki tudjuk egészíteni.”

K. Z.

Szamák György kapta az idén a Natta Antal Díjat

2019 márciusában hunyt el Natta Antal, városunk díszpolgára, aki lokálpatrióta diósdiként felbecsülhetetlen munkát végzett településünk múltjának kutatása, feltárása, a hagyományok ápolása terén. Nevéhez kötődik egyebek mellett Diósd családtörténeti archívumának létrehozása és működtetése. Ezért is döntött úgy a Diósdai Német Nemzetiségi Önkormányzat 2023-ban, hogy díjat alapít emlékére, amit hálája és tisztelete jeléül a helyi német közösségért kiemelkedő, önzetlen munkát végzőknek adományoz.

A díjat az önkormányzat ez évben Szamák Györgynek ítélte oda. Az elismerést átadó Mihalek Tamás

DNNÖ-elnök méltatásában elmondta: a díjazott, feleségével együtt hosszú évek óta foglalkozik Diósd és az itt élt emberek múltjának feltárásával: a születési, házasságkötési anyakönyvi

Szamák György (balról) és Mihalek Tamás

kivonatok levéltári és egyházi intézményekbeli kutatásával, azok feldolgozásával és közreadásával igyekszik a szélesebb nyilvánossággal is megismertetni a régi diósdiai életét, családi kapcsolatait. Emellett kiemelten foglalkozott a diósdai iskola, a temető történetével, megalakulása óta segíti a német nemzetiségi önkormányzatot, előadásokat tart, prezentációkat készít kiállításokra. Ez évtől tagja a Diósdai Bizottságnak, melynek célja a Natta Antal által létrehozott archívum és tudásbázis megőrzése, bővítése.

A díjátadón a Natta családot Natta Antal leánya, Natta Anikó képviselte.

K. Z.

Sváb találkozó Soroksáron

Július 19-én rendezték meg Soroksáron a Duna Menti Sváb Találkozót, melyen a diódsi Német Hagyományőrző

Egyesület is részt vett tánccsoportjával (Schwäbische Tanzgruppe).

A rendezvényen a résztvevők bemutatták, hogyan élnek együtt ma is a saját sváb hagyományaikkal. A bemutató települések képviselői mesél-

tek szokásaikról, kóstolót adtak a sváb ételekből, hoztak magukkal könyveket, fotókat, öltözeteket, újságokat. A diódsi Német Hagyományőrző Egyesület is egy kis kiállítás keretében mutatta be Diósdot, felhasználva a német nemzetiségi általános iskola 5.c osztályos diákjainak Diósdról készült rajzait, majd sváb süteményekkel kínálták a résztvevőket.

A települések 15-20 perces zenés-táncos műsorral is készültek. A találkozót egy igen jó hangulatú sváb bál zárta.

NHE

Az ulmi dereglye

Baján, a Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja főépülete előtt egy különleges hajó formájú emlékmű, egy úgynevezett Ulmer Schachtel áll, melyet a közelmúltban meglátogattak a diódsi Német Hagyományőrző Egyesület tagjai.

A különleges projekt megvalósítása a tervezéstől az anyagi források megteremtésén keresztül a kivitelezésig három évet vett igénybe. A tervrajzok elkészítése az Ulmból beszerzett dokumentumok és segédletek alapján történt. A hajó hármass célt szolgál. Egyrészt emléket állít a magyarországi németeknek, akik túlnyomó részt a XVIII. században ilyen hajókon vándoroltak dél- és középnémet területekről Magyarországra. Szaktudásukkal és szorgalmukkal jelentősen hozzájárultak az ország török idők utáni újjáépítéséhez. A legfontosabb célkitűzés viszont az, hogy ez a hajó egy különleges tanösvény részeként, sajátos formájában működjön, így történelem- és népismeretórán segítse a tanulókat a magyarországi németek történelmének s kultúrájának jobb megismerésében. A tanösvény mottója: „A múltnak van jövője”. Nyolc állomásával a magyarországi németek közösségeit, illetve közösségalkotó erejét hivatott bemutatni.

NHE

Így házasodtak a diódsiak

Szamák György és felesége, Szamákné Lengyel Gyöngyi évek óta kutatják a levéltárakban Diósd és a vele szomszédos települések történetét feltáró okleveleket, dokumentumokat, valamint a szomszédos plébániákban az anyakönyveket. Kutatási eredményeiket újságcikkekben (Tények és adatok a diódsi egészségügy történetéből – Diósdhéjban 2024/7.) és előadásokon (pl. Diódsiak az érdi, tétényi és diódsi anyakönyvekben 1745–1895 – 2025. február 18.) adták közre.

A közelmúltban a házaspár közösségi oldalán jelentette be: elkészültek a Diósd településen 1750 és 1932 között élők házasságkötésének anyakönyvi feldolgozásával. A munka során a Magyar Nemzeti Levéltár (MNL), a Magyar Családtörténet-kutató Egyesület (MACSE), valamint a mormon egyház (Utolsó Napi Szentek Jézus Krisztus Egyháza) által működtetett ingyenes családfakutató weboldal (www.familysearch.org) adatbázisait használták fel.

A tervek szerint az elkészült, névre kereshető táblázatot a későbbiekben diosdfa.hu portálra (<http://www.xn--disdfa-cxa.hu>) töltik majd fel. ■

Schneider Rozália és Béres László esküvői menete Diósdon (Forrás: diosdfa.hu)

Egy élménydús hét az Erzsébet-táborban

A június 29-től július 4-ig tartó zánkai táborozás nemcsak fantasztikus élményeket, hanem remek lehetőségeket is jelentett a gyermekeknek – méghozzá teljesen ingyen! A „programnak” köszönhetően minden diák költségmentesen vehetett részt a nyaraláson, így a gondtalan pihenés és a szórakozás valóban mindenki számára elérhetővé vált.

A hét során a gyerekeket változatos programok várták: standolás a Balatonban, izgalmas sportversenyek, szórakoztató előadások, közösségépítő játékok, hangulatos fagyizás, zsíros- és lekvároskenyér-partik, koncertek, sorversenyek, és természetesen a tábor egyik fénypontja, a Ki mit tud? tehetségkutató verseny. Aminek a döntőjébe – nagy büszkeségünkre – két diósdai csapat is bejutott: a zsonglőrök ügyességükkel, a táncosok különleges dalukkal és koreográfiájukkal

nyűgözték le a közönséget – és a zsűrit.

Az egész hetünk tele volt nevetéssel, barátkozással, új élményekkel. A gyerekek nemcsak egymást, de tanáraikat is jobban megismerték a kötetlen, laza programok során. A reggeli zenés ébresztőtől az esti közös táncig minden pillanat a közösségépítést, az élményszerzést és a nyári szabadság örömeit kínálta.

Az Erzsébet-táborban eltöltött hét bizonyította, hogy az iskolai közösség nemcsak a tantermek falai között létezik – sőt néha a legszebb emlékek és a legerősebb barátságok a balatoni napsütésben, egy fagyival a kézben vagy egy-egy csocsópartin születnek. A diósdai gyerekek és tanáraik biztosan sokáig emlegetik még a szívmengető tábori élményeket – és már most elkezdünk visszaszámolni a jövő nyári táborig!

Cserkúti-Orcsi Cecília

Diósdai iskolások Zánkán

Diósdai gyerekek a Balaton partján címmel nyújtott be pályázatot a Diósdai Eötvös József Német Nemzetiségi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola nyári hatnapos Erzsébet-táborra. Mint az intézmény főigazgatója, Firginé Vaizer Edina az iskola közösségi oldalán beszámolt róla, pályázatuk sikeres volt, így június végétől hat napot töltött együtt közel 60, 3–8. évfolyamos gyermek és a hat kísérőpedagógus Zánkán.

Habár igazi strandidő volt, a diósdai táborozók nem csak strandoltak. Érdekes fizikai, kémiai kísérleteket bemutató előadáson vettek részt, a sportnapon pecséteteket gyűjtöttek ajándékokért, és a hősök napja foglalkozásain is mindenki nagyon jól érezte magát. A zánkai táborban egyidejűleg 2700 gyermek táborozott.

A főigazgatónő a bejegyzés zárásaként megjegyezte: „Bízunk abban, hogy a következő nyári szünetekben akár a fonyódi, akár az Erdélyben található táborhelyet is lesz majd lehetőségünk minél több tanulókkal felkeresni.” ■

Sikeres szereplés

A Kárpát-medence amatőr művészeti közösségeinek megerősítésére és a tehetséges fiatal művészek támogatására hívta életre a Nemzeti Művelődési Intézet a TehetségPaletta Programot. A kezdeményezés mentorálással, bemutatkozási lehetőségekkel és szakmai támogatással segíti a különböző

amatőr művészeti közösségek megerősítését, szakmai tevékenységük, utánpótlás-szervezésük támogatását. A program keretein belül lehetőséget biztosítanak szakmai műhelyekben és táborokban mentori tanácsadásra.

A diósi Gellért Kórus közösségi oldalán hozta nyilvánosságra: a Tehet-

ségPaletta Program budakalászi bemutatója után, a mentorok egyhangú javaslata alapján, a kórust meghívták a november 7–9. között, Kecskeméten megrendezendő Kárpát-medencei Összművészeti Fesztiválra. „Hatalmas megtiszteltetés, hogy mi is ott lehetünk. Köszönjük a bizalmat, és alig várjuk, hogy képviselhessük a közösségünket ezen a különleges fesztiválon!” – fogalmaznak.

DH

Hittantábor Szobon

Idén 24 diósi fiatal vett részt a nyári hittantáborban Szobon. A szállásunk a plébánián volt, az ebédet az iskolában, illetve éttermekben fogyasztottuk, a reggelit, uzsonnát és vacsorát magunk oldottuk meg.

A hét lelki témája a Szent Év volt. Ehhez lapbookot készítettünk, illetve egy nagy plakátra elkészítettük a Szent Kaput. Imádkoztunk, ismerkedtünk a rózsafüzérrel, bibliai történetekkel, dalokkal.

Voltak hagyományos programjaink: órangyalozás, metázás, számháború, sokat énekeltünk, vetélkedőket rendeztünk (szellemi és mozgásos). Nagyon sokat játszottunk közösen (mozgásos, dalos, ismerkedős, energetizáló stb. játékok), csoportosan (kidobó, kártyázás, társasjátékok...). Kézműveskedtünk (pólófestés, karkötőkészítés, rózsafűzér-készítés, lapbookban való munka, színezők, gyertyaöntés, -díszítés).

Egy napra elutaztunk kisvonattal Márianosztrára. Megnéztük a Bazilikát András atya vezetésével. Később ki is próbáltuk a csöndet a Kálvárián, és kérésének megfelelően imádkoztunk a pálosokért. Megnéztük a pálos múzeumot és a börtönmúzeumot. Ebéd után felmentünk a Kálváriára, majd számháborúztunk. Szobon is volt több túránk, elmentünk a szobi Kálváriára is, az Ipoly torkolatához, a horgásztóhoz, a csilléhez.

Egy jórészt új csapat vett részt a táborban, amely a hét végére elkezdett közösséggé válni. Köszönjük a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., Diósd Város Önkormányzata és a Székesfehérvári Egyházmegye támogatását, aminek köszönhetően igazán kedvezményes áron, bőséges ellátással, programmal vehettek részt a gyerekek a hittantáborban.

Balogh Márta

Molnárfecsi

Kedvenc történeteim azok, amelyekben az esélytelen kap esélyt, amikor azt hinnéd, nincsen ebben semmi érdekes, és mégis, éppen az a fontos dolog van benne, ami egyébként láthatatlan ezen a bolond bolygón.

A gyerekeim találtak egy kiscsókát. Mindig így kezdődik, mondhatni. Este nyolc, de a Nap még meleg, az ember lánya pedig már csak a vacsorával van elfoglalva itt a Tisza-tónál, hogy meg-ettesse három gyermekét az egész napos strandolás után, amikor meghallja azokat a jellegzetes, izgatott hangokat, és már tudja, hogy nincs menekvés: Nézd, anya! Egy kiscsóka! Nem tud repülni! Felnézek: a szemben lévő házban rengeteg fecskéfészék van, biztos onnan került a földre a kismadár, és láthatóan nem tud repülni, viszont kényelmesen elhelyezkedik a nagyfiam kezében.

– Tartsuk meg, anya! Olyan cukiiii!

– Nem tartjuk meg, vadon élő állat – motyogom, és közben várom a Google-tól a választ, hogy hová lehetne elvinni.

Három helyet hívok fel, egyik sem vállalja; „Telt ház van, már nem foglalkozunk madarakkal, de vigye el a hortobágyi madárkórházba, ott majd átveszik!”. Az egy óra út. Sötétedik. Átgondolom.

Közben bemegyünk a házba, a kismadarat körbehordozzák a gyerekek, aki szorgosan le is szedegeti a pókokat a falról.

– Látod, milyen hasznos, anya?

– Látom.

Végül elszunyókál a gyerekek kezében. Nem idegbeteg, az egyszer biztos. Ha reggelig marad, elpusztul, tudom jól, így hát nagy levegőt veszek, és indulunk Hortobágyra. Késő éjszaka érünk oda. A madárkórház egyetlen hosszú épület, körülötte játszótérrel, voltunk már itt látogatóban. Kint idősebb, szemüveges férfi vár, azt gondolom, minket, de aztán kiderül, hogy egy másik férfi érkezik velünk szinte egy időben egy áramütött gólyával. Le van takarva, de él, csak megsérült. A szakállas, mackós férfi, aki hozta, rögtön beszélni kezd a gyerekekhez a gólyáról. Fél füllel hallgatom, miközben

az idősebb férfi felveszi az adatainkat. Mint kiderül, ő az orvos.

– Molnárfecsi, még fiatal – mondja barátságosan, és leír mindent, amit mondunk. – Jöjjenek.

Bevezet minket a kórházba. Émelyítő a szag, a hosszú folyosón mindkét oldalon átlátszó üvegfalak mögött, kórtermekben laknak a sérült madarak: gólyák, fecskék, ölyvek és egy rétihéja. Tudomást sem vesznek rólunk, és arra gondolok, az ő helyükben én sem tenném. A pici madarak dobozban, a nagyok anélkül, legtöbbször bekötözve várják gyógyulásukat. Csend van, csak a lépteink kopognak.

– Szezon van – magyarázza az orvos.

– Mi a leggyakoribb ok, amiért ide kerülnek? – kérdezem.

– Áramütés, baleset – feleli.

– Nagy részük rendbejön?

– Igen.

Két fiatal lány a két asszisztens, akik ügyeletben vannak. Egyikük óvatosan elveszi az apró fecskét és megvizsgálja. Nyitogatja a szárnyát, egyiket, másikat, a madár türelmesen tűri.

– Röntgeneznünk kell – mondja.

Nagyon érdekel, hogy röntgeneznek egy magától nyugton maradni nem bíró, kételkedő madarat, de valahogy megoldják. Másodikra, mert elsőre nem sikerül. Már mutatják is nekünk a képet: ott tört el a szárnya, látjuk? Bólogatunk.

– Bekötjük – rendelkezik a doki, és erre is nagyon kíváncsi vagyok. Azután keresgélés veszi kezdetét, szakszavakat mondanak, milyen kötszer kellene, ami éppen nincs.

Nem tudunk segíteni, így csak állunk, amikor megszólal a mackós férfi, aki a gólyát hozta: – Gyertek, mutatok valamit.

Követjük az egyik kórterembe, ahol egy süncsaládot pillantunk meg. A gyerekek ujjonganak.

Visszatérünk a kiscsókéhoz, a doki és az asszisztens még mindig a szár-

nya bekötésével bíbelődik. Ekkor a másik fiatal asszisztens ér oda, sietve:

– Doktor úr, megjöttek a dán csere-diákok!

Az órára pillantok: este tizenegy van.

– Állatorvosnak tanulnak – magyarázza nekem a lány. – Most érték ide.

A mackós férfi ránéz, és látom, hogy ezt tátozja hangtalanul:

– A mokus megvan még?

– Elpusztult – tátozja vissza a lány.

Meghatódom. Sajnos a gyerekeim nem látnak ma mókust, de annyi baj legyen. Elkészül a minikötés, nekik látogatni dobozt keresni. Közben odaér a két külföldi egyetemista. Két srác. Fiatalok, energikusak, vidámak. Jöttek gyakorlatra.

Meglesz a doboz is, legkisebb gyermekem gondosan behelyezi a kiscsókat.

– Jó, hogy behozták – mondja a doki. – Reggelre szomjan halt volna.

– Jöjjünk majd vissza érte? – kérdezem.

– Nem szükséges. Keresünk majd neki másik családot... Bármelyik befogadja.

Ezzel is több nálunk egy icipici madár, gondolom, miközben folytatja:

– Egyébként innen kétóránnyira van kifejezetten kismadarakra specializálódott kórház. Lehet, hogy átvisszük majd oda.

Kifelé menet még a kezünkbe nyom egy halom újságot és szórólapot a madarakról és a kórházról, majd nagyon megköszöni, hogy behoztuk a kismadarat. Pedig mi tartozunk hálával.

Utóirat: Két héttel később érdeklődtem telefonon a madárkórházban: a kis molnárfecske felépült, és sikerült beilleszkednie egy másik fecskécsaládba.

Ács Judit

(MiDió Egyesület)

Fotó: A szerző felvételei

Diósi séták

A török hódoltság

Diósd fontos területnek számított

1526. augusztus 29-én II. Lajos király és a magyar hadsereg nagy része életét vesztette a mohácsi csatamezőn. Mária királyné és kísérete elmenekült a budai királyi palotából, és nem sokkal ezután a város is kiürült. Az itt maradottak elhatározták, hogy nem védekeznek a török sereg ellen, hanem önként átadják Buda és Pest kulcsát a török szultánnak. Szulejmán szultán szeptember 11-én érkezett meg a vár alá, Kelenföldön sátort veretett, seregei pedig kirabolták, feldúlták a városokat.

Tíz nap múlva a törökök hidat vertek a Dunán, átkeltek a pesti oldalra és hazaindultak. A török sereghez több keresztény törökbarát magyar polgár is csatlakozott, és a török seregek oldalánál a zsidók is elmentek Budáról. A török elől elmenekült, majd óvatosan visszatérő magyar lakosság súlyos anyagi károkat szenvedett, és sokan életüket is veszítették. A magyar főurak egyik csoportja Zápolyai (Szapolyai) Jánost királlyá koronáztatta. A főurak egy másik csoportja és a legtekintélyesebb főpapok azonban nem ismerték el János királyt, és a meghalt II. Lajos sógorát, az Osztrák Habsburg Ferdinánd főherceget választották meg.

Három uralkodó, János, Ferdinánd és Szulejmán tervei és törekvései csaptak össze, amelyek végül 1541-

ben Buda elestéhez és az ország három részre szakadásához vezettek. Buda elfoglalása után a hódítók megszüntették a vármegyei közigazgatást és az elfoglalt területeket vilajetekre (tartományokra), azon belül szandzsákokra osztották. A három részre szakadt Magyarország hódoltsági központja Buda volt, emiatt Diósd térsége – akár lakottan, akár lakatlanul – fontos területnek számított.

Pusztulás, elnéptelenedett falvak

A török források szerint Buda határa nyugaton Budakesziig, délen Diódig, illetve Csőtig (Csőt középkori falu volt, a mai Budafok területén, kb. a Háros utca környékén) húzódott. Buda közelsége nem járt haszonnal, mert a változatos hadi eseményekben felvonuló katonák nyomán mindig csak a pusztulás, örökös szegénység maradt.

Az 1526–1541 közötti, Buda és Pest körüli hadi események következményeként a Buda határain belüli falvak teljesen elnéptelenedtek, a török uralom évei alatt emlékü is elenyészett. Elpusztultak a földek, a kertek, a szőlők, és csak jóval később – a törökök berendezkedése után – kezdtek ismét a gazdáltná válni, azaz a török uralomba került földeket művelni.

A szultán Buda elfoglalása után ebben az új tartományában is kihirdette: „Mindenki maradjon a helyén, sem magának, sem gyerekének nem lesz senkitől bántódása. Az itt lakók rájuk (eredeti jelentése nyáj, átvitt értelemben alattvalót jelent) lesznek, akik házukat, boltjukat és egyéb épületeiket, továbbá szőlőjüket s kertjüket birtokolhatják, örökölhetik, eladhatják, elajándékozhatják, úgy azonban, hogy minden talpalatnyi föld a kincsház tulajdonában marad és csak kölcsönként használhatják.”

Diósdot (Diódót) 1546-tól 1684-ig lakatlan pusztaként emlegetik. Diósd

lakói vagy szétszéledtek, vagy elpusztultak. Egy Dyódi Mátyásról tudunk, aki 1559 és 1562 között Budaörsön élt. Az életben maradásnak a menekülés volt az egyetlen útja akkoriban a falu földrajzi elhelyezkedése miatt.

A törökség a megye területén megteremtette a sajátos hódoltsági életét. A földterületet hűbértartókra osztja fel, amiket fizetésképpen ajándékoz az arra érdemes vitézeinek, akik adózás alakjában hajtják be a jövedelmet a föld népétől. Nagy súlyt helyeznek arra, hogy a behódolt terület jövedelmező adóalany legyen, e célra egyszerű szervezet állítanak fel, de emellett nem fektetnek súlyt arra, hogy a meghódított területen egyéb intézményeket is megszerezzenek. A közigazgatás, az igazságszolgáltatás jó része magyar kezekben maradt. Általában a jogi kapcsolat a vármegye és területe között a hódoltság idején sem szűnik meg teljes egészében, a törvényes szokások tovább élnek és az idegenbe menekült vármegyei intézmény fenntartja a kapcsolatot régi területével. A török a megszállása alatt tartott részekben elsősorban a terület megtartására fordította haderejét, és keveset törődött az ott élő lakosság személyes és vagyonbiztonságával. Ezért a hódoltsági részek lakossága maga volt kénytelen közbiztonságáról gondoskodni, ezért közörséget állítottak fel.

Az érdi csata

Buda elfoglalása (1541) után a török katonai vezetés elsőrendű kötelességének tekintette, hogy biztosítsa a Török Birodalom központi területei és hódításainak magyarországi központja között a kapcsolatot. E törekvést figyelhetjük meg Szulejmán szultán azon intézkedésében, mely szerint Budáról hazatérőben a Duna mentén húzódó hadi út erődjeiben mindenütt helyőrséget hagyott, ahol pedig védő-

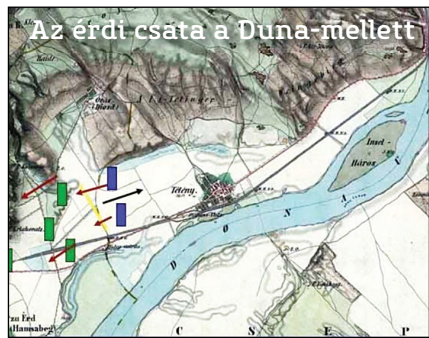

őrség befogadására alkalmas erődített hely nem volt, ott elrendelte ilyen létesítést a hadi út biztosítására.

A megerősítendő helységek közé tartozott Érd is, amely két hadi út találkozásánál, a dunai felvonulási útvonal és az 1055-ből származó nyelvemlékünkben, a tihanyi apátság alapító levelében megjelölt „Fehérvárra menő hadi út” mellett feküdt.

A Duna menti, részben római régiók által épített és használt úton bonyolódott le a helyőrségek vagy hadjáratra induló seregek mozgása, az utánpótlás, és ezt az útvonalat használták a Portára induló vagy onnan érkező követe is.

A fehérvári hadi út katonai jelentősége a török hadsereg számára korlátozottabb volt, viszont kereskedelmi és védelmi szempontból vetekedett a Duna menti útvonal fontosságával, elsősorban a török által meg nem szállott országrészekkel folytatott kereskedelemben, és mert a királyi területekről induló hadmozgások és a végvári vitézek portyái ezen az úton közelítettek Budához.

Buda előtt az utolsó állomás Érd volt. Itt készültek fel a követségek a budai bevonulásra; idáig kísérték a budai főtisztviselők a Birodalomba küldött követeket, és Érd volt a leggyakoribb színhelye a Buda elleni vállalkozások előcsatározásainak, s itt próbálta a budai török őrség megsemmisíteni a vár alól visszavonuló portyázó végváriakat.

Érd – különösen a Kutyavár környéke – kedvenc kiránduló-vadászó helye volt a török tisztviselőknek, ahová a Budán megforduló diplomatákat rendszeresen meghívták.

Az elősorolt katonai, gazdasági és diplomáciai szempontok – a szultáni rendelet mellett – megkövetelték,

hogy a Duna mellett, két hadi út találkozásánál helyőrség befogadására alkalmas erőd épüljön.

Az erőd felépítésének megközelítően pontos idejét csak közvetett adatokkal tudjuk meghatározni, s ezek alapján az 1550-es éveket tekinthetjük az építőjéről Hamza bég palánkjának elnevezett erősség létrehozásának idejéül.

1684. július 21-én Lotharingiai Károly fővezér döntő csapást mért az Érden állomásozó török seregre. A csatát I. Waldtmann és U. Kaus „Csata Érd mellett 1684-ben” rézkarcában örökítették meg.

A rajzon változatosan ábrázolták a palánkvárat, mögötte az érd-ófalui Duna-kanyart, a kép felső jobb sarkában a diósi Szidónia-hegyet és előttük a Diósd-öblözetben a felvonult török és osztrák seregeket.

Buda visszavételére 1684 nyarán minden addiginál erőteljesebb kísérlet történt. Lotharingiai Károly herceg július 14-től 57 ezer főnyi sereggel szállta meg Buda környékét. Az elhúzódo ostrom során – október 30-ig tartott – az eleséghiány és a járványok következtében seregének több mint fele, 34 ezer ember elpusztult. A seregben 9000 magyar katona szolgált, akiknek sem a herceg, sem a császár nem fizette meg a zsoldját.

A felmentési kísérlet során a legnagyobb csata Érd mellett zajlott le. A csata jelentősége mindenekelőtt abban állott, hogy lehetővé tette az ostromgyűrű bezárását és elhárította

a délről várható hátba támadás veszélyét.

Buda visszavívása

1686. augusztus elején Szulejmán pasa nagyvezér az újjászervezett sereggel ismét Érdhez érkezett. A Buda felől naponként kibocsátott lovas különítmények olyannyira zavarták az Érdenél táborozó törököket, hogy azok képtelenek voltak kibontakoztatni Buda felmentését vagy őrségének megerősítését előkészítő hadmozdulataikat. A török védők augusztus végéig Károly herceg öt rohamát verték vissza, a hatodik roham eredményeként 1686. szeptember 2-án Buda felszabadult. A magyar hősöknek e csoportját négy nappal később besorolták abba a 8600 főből álló seregbe, melyet Badeni Lajos őrgróf (Lajos Vilmos badeni őrgróf) vezetésével a Dráva vidékére küldtek azon török hadsereg üldözésére, amely Érden tartózkodott. Buda elestének hírére a törökök Érden rögtön tábor bontottak és pánikszerűen, felszerelésük egy részét hátrahagyva elvonultak.

A Buda visszafoglalása után végzett főispáni népszámlálás Érden sok katolikus délszlávot talál, de olyan nevek is szerepelnek, melyek valaha török zsoldosok voltak, akik a sereg visszavonulása után magyar földön maradtak, beolvadtak a helybeli lakosságba.

Ilyenek voltak Érden a Deffend, Csibrák, Haszán családnevek, melyek még mai nap is léteznek. Diósdon a Haszán családnévvel találkozhattunk a múltban: Haszán István, Haszán Gyula, Haszán Gusztáv. Haszán István és Gyula gyermekei ma is Diósdon élnek.

Összeállította: Benkő Judit

Források:

Wágner Ferenc: *Diósd története* (Kornétás Kiadó, Budapest, 2001.)

Dózsa Lajos: *Diósd története* (tanulmány)

Dr. Krizsán László: *Történeti források és tanulmányok Érd helység XVI.–XVIII. századi történetéhez*

Stencinger Norbert: *Csata a Duna mellett*

Az írás (és a sorozat) teljes terjedelmében a midio.hu-n olvasható (Egykor, 2018. 11. 13.)

Előadás az Apponyi utcáról és a névadóról

Évek óta rendszeresen tart vetített képes előadásokat a Szent Anna Idősek Otthonában Péter Szilvia képviselő. Az idei év első félévének utolsó programján, július 8-án az Apponyi utca (ahol az otthon található) történetét és névadója, gróf nagyapponyi Apponyi Albert életútját elemezte fel. ■

Ingatlanhírek

Indul az Otthon Start 2025 program

2025 őszétől új lendületet kaphat a hazai ingatlanpiac, miután a kormány bejelentette a kedvezményes, fix 3%-os kamatozású lakáshitelt.

Az 50%-os tulajdonrészrel rendelkezők még első lakásvásárlónak minősülhetnek az Otthon Start szempontjából. Legalább 2 év társadalombiztosítási jogviszonnyal kell rendelkezni az igénylőnek. A megvásárolandó lakás négyzetméterára legfeljebb 1,5 millió forint lehet, a vételár maximuma lakás esetén nem haladhatja meg a 100 millió, önálló ház esetén a 150 millió forintot. A hitel futamideje 25 év.

A használatbavételi engedély kiadását követő 5 évre az állam javára jelzá-

logjogot, valamint annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat jegeyznek be, tehát 5 évig nem adható el az ingatlan.

Az Otthon Start program egyik fontos újítása, hogy a hitel akár 10% önerővel is elérhető lehet. Ez főként fiatal első lakásvásárlók és energiahatékony ingatlant vásárlók esetében jöhet szóba. Ez azt jelenti, hogy a 100 millió forintos vételárú lakáshoz elég lehet 10 millió Ft önerő, a fennmaradó 90 millió forintot pedig fedezheti a támogatott Otthon Start hitel és/vagy egyéb konstrukciók is. Az Otthon Start program előnye, hogy más támogatásokkal is összekapcsolható, így komplex pénzügyi megoldásokra is lehetőség nyílik

A 3%-os hitel banki hitelbírálathoz

kötött, így a pénzintézetek elvárásai (jövedelem, munkaviszony) befolyásolhatják az elbírálást.

Az Otthon Start Hitelprogram egy olyan lehetőséget kínál, ami elérhetővé teszi lakás vásárlását azok számára, akik még nem rendelkeznek saját ingatlannal, de a CSOK Plusz feltételeinek nem tudnak megfelelni – esetleg amellyel van szükségük egy kis kiegészítésre a hitelösszeg tekintetében.

A program részletes szabályai a Magyar Közlöny 89. számában (2025. július 31.) jelentek meg.

Zsidákovits Ferenc

Zsidákovits és Társa

Ingatlanközvetítő Iroda

További infó:

ingatlan@diosdingatlan.hu

ZSIDÁKOVITS ÉS TÁRSA

**BÍZZA SZAKÉRTŐKRE
INGATLANÜGYEIT**

Miért válasszon minket?

- ✓ 25 év szakmai tapasztalat
- ✓ ingatlanközvetítés, értékbéclés
- ✓ generál kivitelezés, felújítás
- ✓ üzemeltetés

ZSIDÁKOVITS FERENC
+36-30-986-8094

WWW.DIOSDINGATLAN.HU

Fűnyírás, fűkaszálás, bozótirtás, sövénynyírás, viharkáros fák veszélytelenítése, zöldhulladék elszállítása, rendszerek, kert karbantartása. Elhanyagolt zöldterületek kezelését cégünk vállalja.
JAKAB JÓZSEF +36 20 327-2220

**Hűtőgépek, fagyasztók
helyszíni javítása,
klíma telepítése, karbantartása hétvégén is**
+36 20/348-6218

KERTÉSZ
30/611-38-10

Kertgondozás, metszés,
permetezés, kézi ásás,
rotálás, fakivágás,
fűnyírás és fűkaszalás,
egyéb kert körüli munkák.

TOMGARDEN - Papp Tamás EV, Diósd

**Megbízható magyar kertész mindenféle
kerti munkát vállal, rövid határidővel!**

*metszés, ültetés,
permetezés,
gyomlálás,
kaszalás, favágás*

 +36 20 277 7178

**DIÓSDI ÜVEGES
ÉS KÉPKERETEZŐ
MŰHELY**

Bereznai László Péter
2049 Diósd, Szabadság u. 87.
Telefon: **+36 20 232 1787**
E-mail: [bereznaip90@gmail.com](mailto:bereznailp90@gmail.com)

**Híradás-technikai
szerviz**

2049 Diósd, Tó utca 73.

TV, rádió, hifikészülékek, DVD, videó stb.,
valamint kis háztartási gépek javítása.

Földi Tamás híradásipari technikus

Nyitva: hétfőtől péntekig 9–17 óráig

Tel.: 06 23/382-869, mobil: +36 20 /242-3489
e-mail: tfoldi@t-online.hu

**GYÜMÖLCS ÉS
ZÖLDSÉGVÁSÁR SÓSKÚTON!**

**ŐSZIBARACK, DINNYE,
ZÖLDSÉGEK**

Sóskút Fruct Kft.

Tel.: +36 30 240 3483, 06 23 348 177
2038 Sóskút, Orgona u. 12.
www.soskutfruct.hu,
[facebook/Soskutí Kertecske](https://facebook.com/SoskutKertecske)

Sóskút Fruct

Bojlerjavítás, -csere, vízkötelenítés

Csatornabekötés + terv
hétvégén is!

MOGYORÓSI
vízvezeték-szerelő

Mindenféle vízvezeték-szerelési munka gyors elvégzése!

Telefon: 20/911-2679

**Fiatal diplomás házaspár életjáradéki
szerződést kötne idős hölgygel vagy úrral.**

Tel.: 06-30/965-0495

HÍVJON...MEGYEK...
**MEGBÍZHATÓ ÉRDI KERTÉSZ
VAGYOK !**

**FÜKASZÁLÁS FÜNYÍRÁS
FAKIVÁGÁS SÖVÉNYVÁGÁS
STB.**

**KORREKT ÁRON ! PRECIZ
MUNKAVÉGZÉS**

 +36 703705283

LIGETI KLINIKA

SZOLGÁLTATÁSAINK

Fogászat
Fül-orr-gégészet
Plasztikai sebészet
Gasztroenterológia
Manuálterápia
Bőrgyógyászat
Sebészet -
proktológia
Vérvétel
Urológia
Ultrahang
Dietetika

LIGETI KLINIKA

Nyugodt környezet,
szakértő ellátás,
valódi odafigyelés
Érdligeten

ELÉRHETŐSÉGEINK

06-23-376-173

www.ligetiklinika.hu
mail@ligetiklinika.hu
Érd, Balatoni út 91.

